

Assembly Language Programming

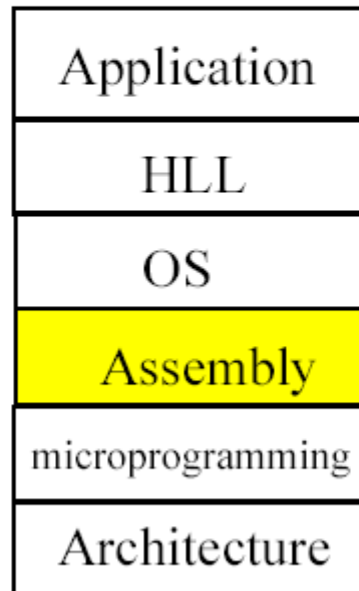
Assembly Programming

- Machine Language
 - binary
 - hexadecimal
 - machine code or object code
- Assembly Language
 - mnemonics
 - assembler
- High-Level Language
 - Pascal, Basic, C
 - compiler

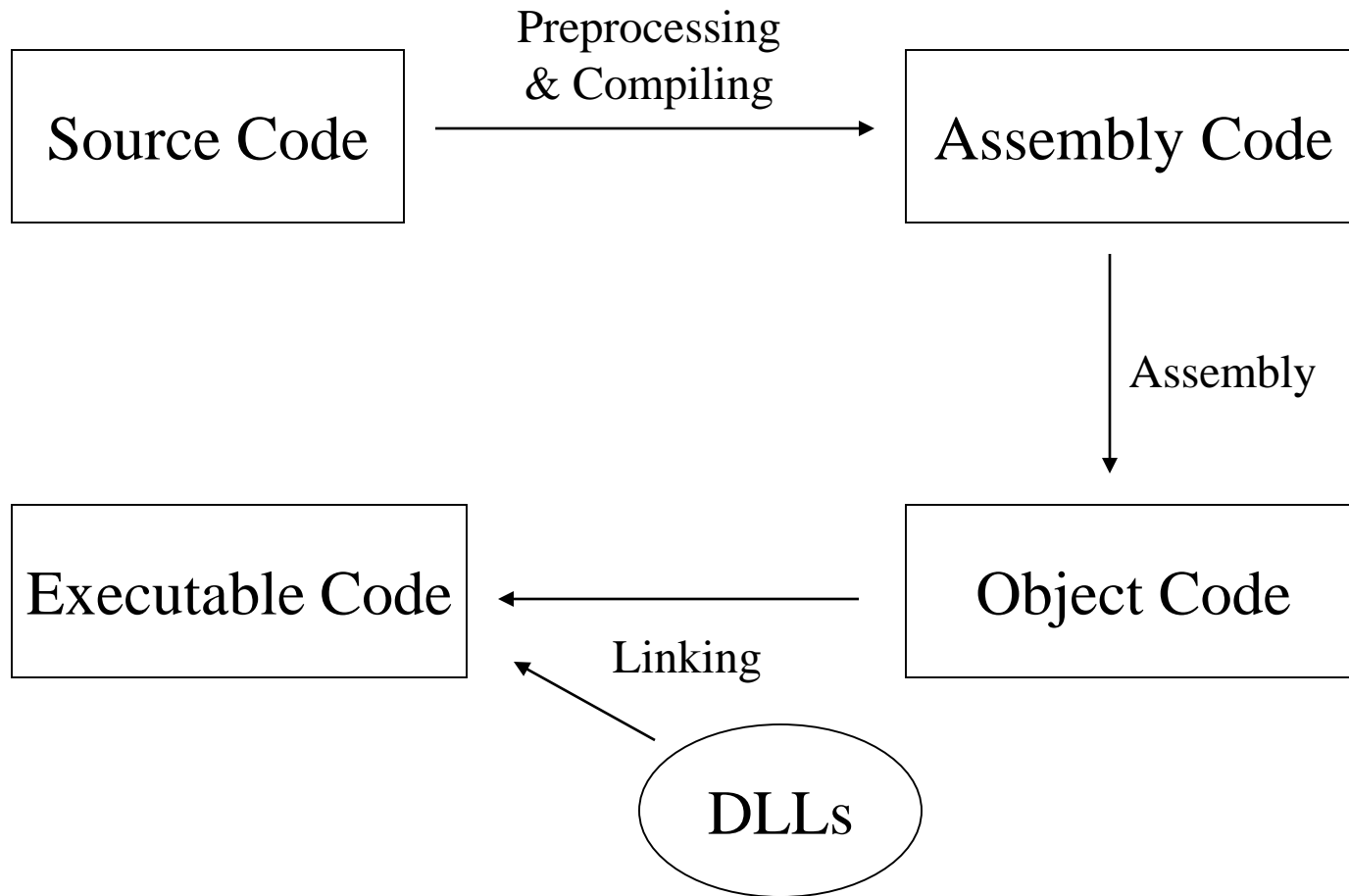
Assembly Language Programming

Motivations

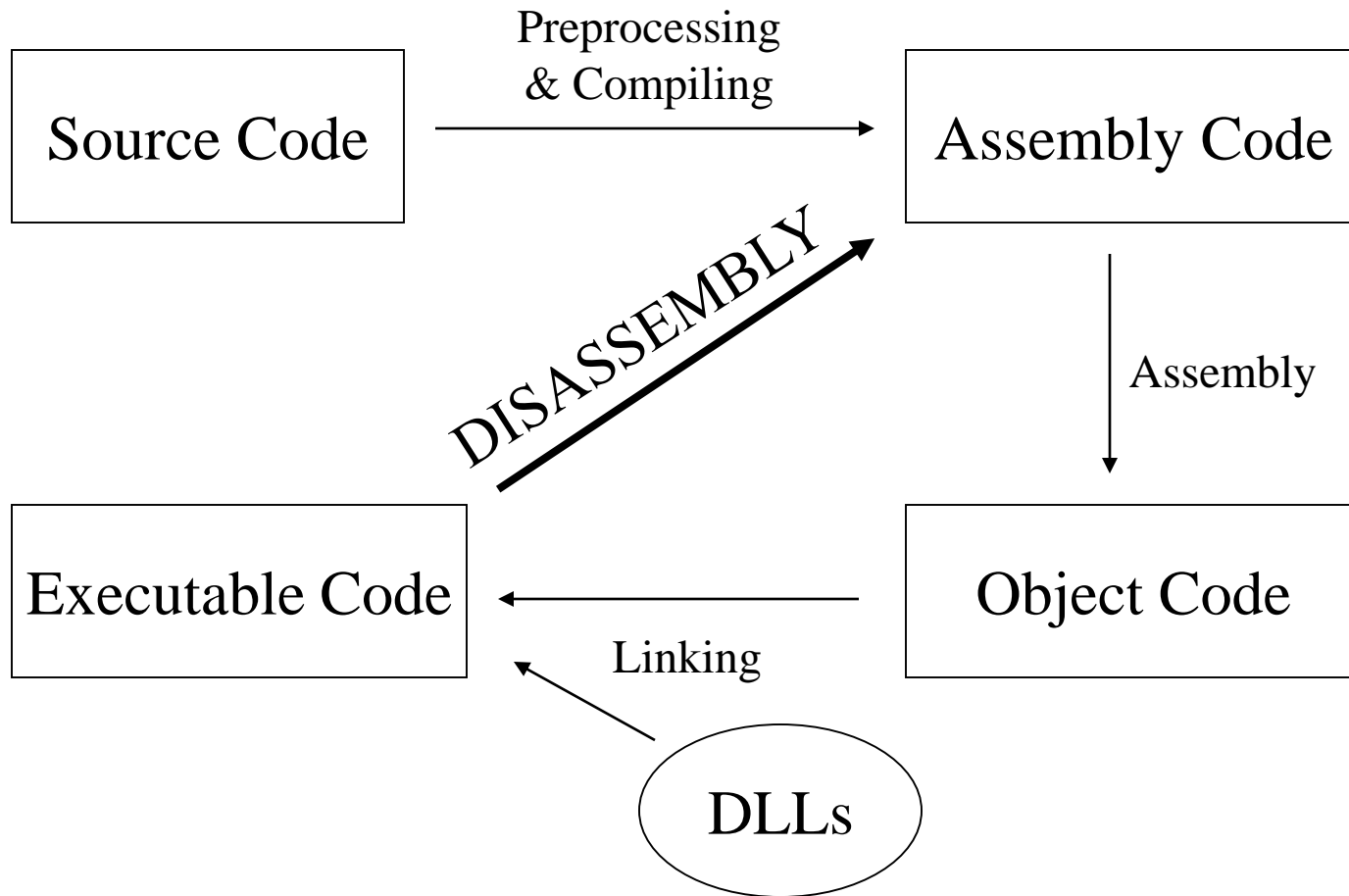
- Why do you learn assembly language?

What Does It Mean to Disassemble Code?

What Does It Mean to Disassemble Code?

- Kaynak kodu (**Source Code**), C, Pascal veya C ++ gibi yüksek seviyeli bir dilde yazılmıştır.
- Ön işleme (**Preprocessing**), çalıştırılabilir programa dahil edilmeyecek şeyleri ortadan kaldırır (Örn. Yorumlar). Aynı zamanda önilemci direktiflerini (örneğin, # ifdef / # ifndef, #include, #define) ve temel parsing'i de işler. Genellikle, önileme çıktısı doğrudan bir sonraki adıma beslenir: önileme dosyaları genellikle kaydedilmez.
- Ön işleme tamamlandıktan sonra, derleme (**Compiling**) kaynak kodunu derleme koduna dönüştürür. Bu süreçteki en önemli adımdır. Derleme işlemi ayrıştırır, sözdizimi hatalarında durur, şüpheli kod hakkında uyarır ve çıktıyı optimize edebilir. Çıktı doğrudan assembler'a beslenir: sonuç genellikle bir dosya olarak kaydedilmez.
- Assembly işlemi, derleme kodunu **object** koda (amaç kod) dönüştürür. Bazı optimizasyonlar yapılır.
- **Linking**, gerekli tüm amaç kodunu birleştirir, çağrı adreslerini işler, vb. Programlar çoğu zaman evrensel kod kütüphanelerinden (*code libraries*) yararlanır. Kütüphaneler aracılığıyla birçok "standart" fonksiyon kullanılabilir: soketler, matematik fonksiyonları, grafik fonksiyonları, veritabanı fonksiyonları, özel protokoller, vb. Bu şekilde sağlanan fonksiyonlar programa bağlanmalıdır.

Computer Programming

- Machine Language vs Assembly Language
 - Makine dili veya amaç kodu (*object code*), bir bilgisayarın çalıştırabileceği tek koddur, ancak bir insan için üzerinde çalışmak neredeyse imkansızdır.
 - E4 27 88 C3 E4 27 00 D8 E6 30 F4 klavyeden girilen iki sayı toplamak için amaç kod
- Bir mikroişlemciyi programlarken, programcılar genellikle assembly dili kullanır
 - Bu, ikili veya onaltılık amaç kodları yerine komut kodları (anımsatıcılar) için 3-5 harfli kısaltmaları içerir.

Address	Hex Object Code				Mnemonics		Comment
					Op-Code	Operand	
0100	E4	27			IN	AL,27H	Input first number from port 27H and store in AL
0102	88	C3			MOV	BL,AL	Save a copy of register AL in register BL
0104	E4	27			IN	AL,27H	Input second number to AL
0106	00	D8			ADD	AL,BL	Add contents of BL to AL and store the sum in AL
0107	E6	30			OUT	30H,AL	Output AL to port 30H
0109	F4				HLT		Halt the computer

Edit, Assemble, Test, and Debug Cycle

- Bir **editor** kullanılarak programın kaynak kodu oluşturulur. Bu, görevi gerçekleştirmek için uygun komut anımsatıcılarını seçmek anlamına gelir.
- Editör tarafından oluşturulan kaynak kodu dosyasını inceleyen ve programdaki her komut için amaç kodunu belirleyen bir derleyici programı çalıştırılır. Assembly dili programlamasında buna **assembler** denir (MASM, DEBUG, vb.)
- Bilgisayar tarafından üretilen amaç kodu, hedef (*target*) bilgisayarın belleğine yüklenir ve ardından çalıştırılır (**run**).
- **Debugging:** hata kaynağını bulmak ve düzeltmek
- High-level programming Languages
 - Basic, Pascal, C, C++ vb. diller

Assembly Language

- Assembly language veya Assembler language
 - Bir bilgisayar veya diğer programlanabilen cihazlara yönelik bir alt-seviye programlama dilidir. (**low-level programming language**)
 - bu dilde genellikle mimarinin makine kod emirleri ile arasında güçlü bir (genellikle bire-bir) benzeşme vardır (**architecture's machine code instructions**)
 - (*Yüksek seviyeli programlama dillerinin tersine*) Her assembly dili, belirli bir bilgisayar mimarisine özgüdür.

High-level programming language

- High-level programming language
 - Genellikle çeşitli mimariler arasında taşınabilir (**portable**)
 - Fakat yorumlamaya veya derlemeye ihtiyaç duyar (**interpreting** or **compiling**)

Assembly Language

- Assembly language aynı zamanda
 - *Assembly*
 - *Assembler*
 - *ASM*
 - *Symbolic machine code*
 - *Assembly program*
olarak da anılır.

Assembly Language

- Assembly dili, '*assembler*' olarak anılan bir utility program tarafından 'executable machine code' a dönüştürülür.
- Bu dönüşüm işlemi 'assembly' olarak anılır
 - *assembling the source code*

Assembly Language

- Semboller (*symbols*) tanımlayarak ve kullanarak donanımdaki bellek adreslerini (*memory addresses*) temsil etmeye imkan tanır
- ‘*mnemonic*’ olarak anılan özel sembol kullanılarak her bir alt-seviye makine emiri veya operasyon belirtilmiş olur.
- Tipik operasyonlar bir veya birden fazla operand gerektirir.

Assembly Programming

- Assembly dil emirleri 4 alandan oluşur

[label:] mnemonic [operands] [;comment]

- Label
- mnemonic, operands
 - MOV AX, 6764
- comment
 - ; this is a sample program

Model Definition

MODEL directive

— memory modelinin boyutunu seçer

- **MODEL MEDIUM**
 - Data must fit into 64KB
 - Code can exceed 64KB
- **MODEL COMPACT**
 - Data can exceed 64KB
 - Code cannot exceed 64KB
- **MODEL LARGE**
 - Data can exceed 64KB (but no single set of data should exceed 64KB)
 - Code can exceed 64KB
- **MODEL HUGE**
 - Data can exceed 64KB (data items i.e. arrays can exceed 64KB)
 - Code can exceed 64KB
- **MODEL TINY**
 - Data must fit into 64KB
 - Code must fit into 64KB
 - Used with COM files

Segments

- Segment definition:

The 80x86 CPU 4 tane segment registere sahiptir: CS, DS, SS, ES

- Segments of a program:

.STACK ; stack segmentin başlangıcına işaret eder

example:

.STACK 64 ; 64Byte'lık yığın bellek alanı rezerve eder

.DATA ; data segmentin başlangıcına işaret eder

example:

.DATA1 DB 52H ; DB direktifi bayt boyutunda parçalar halinde bellek ayırır

.CODE ; Code segmentin başlangıcına işaret eder.

Assemble, Link, and Run Program

STEP	INPUT	PROGRAM	OUTPUT
1. Edit the program	keyboard	editor	myfile.asm
2. Assemble the program	myfile.asm	MASM or TASM	myfile.obj myfile.lst myfile.crf
3. Link the program	myfile.obj	LINK or TLINK	myfile.exe myfile.map

Assemble, Link, Run Files

STEP	INPUT	PROGRAM	OUTPUT
------	-------	---------	--------

.asm – source file

.obj – machine language file

.lst – list file

- it lists all the Opcodes, Offset addresses, and errors that MASM detected

.crf – cross-reference file

- programda kullanılan tüm sembollerin ve etiketlerin alfabetik bir listesi ve bunların referans alındığı program satır numaraları

.map – map file

- kod veya veri için birçok segment olduğunda kullanılan baytların konumunu ve sayısını görmek için

Control Transfer Instructions

- **NEAR** – Kontrol, aktif code segment içerisindeki bir bellek lokasyonuna transfer edildiğinde ($\pm 32K$ bytes)
 - **FAR** – Kontrol, aktif code segment dışında bir yere transfer edildiğinde
- CS:IP** – Bu register çifti her zaman sıradaki icra edilecek emirin adresine işaret eder
- **NEAR Jump**: IP güncellenir, CS aynı kalır
(In a NEAR jump, IP is updated, CS remains the same)
 - **FAR Jump** : hem CS hem de IP güncellenir
(In a FAR jump, both CS and IP are updated)

Control Transfer Instructions

- Conditional Jumps
- Short Jump
 - Tüm koşullu dallanmalar kısa dallanmadır
 - Hedefin adresi, IP'nin -128 ile $+127$ byte aralığında olmalıdır
 - Koşullu dallanma 2-byte lık emirdir
 - Bir byte'ı dallanma şartının opcode'udur
 - 2.byte ise 00 ile FF arasında bir sayıdır
 - 256 olası adres:
 - forward jump to $+127$
 - backward jump to -128

Data Types and Data Definition

- Assembler data directives
 - **ORG** (origin) – to indicate the beginning of the offset address
 - *example:*

ORG 0010H

- **DB** (define byte) – allocation of memory in byte-sized chunks
 - *example:*

DATA1	DB	25	;decimal
DATA2	DB	10001001B	;binary
DATA3	DB	12H	;hex
DATA4	DB	'2591'	;ASCII numbers
DATA5	DB	?	;set aside a byte
DATA6	DB	'Hello'	;ASCII characters
DATA7	DB	"O' Hi"	;ASCII characters

Data Types and Data Definition

- Assembler data directives
 - **DUP** (duplicate) – to duplicate a given number of characters
 - *example:*
DATA1 DB 0FFH, 0FFH, 0FFH, 0FFH ;fill 4 bytes with FF
Can be replaced with:
DATA2 DB 4 DUP(0FFH) ;fill 4 bytes with FF

DATA3 DB 30 DUP(?) ;set aside 30 bytes

DATA4 DB 5 DUP (2 DUP (99)) ;fill 10 bytes with 99

Data Types and Data Definition

- Assembler data directives
 - **DW** (define word) – allocate memory 2 bytes (one word) at a time

- *example:*

DATA1	DW	342	;decimal
DATA2	DW	01010001001B	;binary
DATA3	DW	123FH	;hex
DATA4	DW	9,6,0CH, 0111B, 'Hi'	;Data numbers
DATA5	DW	8 DUP (?)	;set aside 8 words

- **EQU** (equate) – define a constant without occupying a memory location

- *example:*

```
COUNT    EQU    25
```

;COUNT can be used in many places in the program

EXE vs. COM

- COM files
 - Smaller in size (max of 64KB)
 - Does not have header block
- EXE files
 - Unlimited size
 - Do have header block (512 bytes of memory, contains information such as size, address location in memory, stack address)